

🌸 การส่งคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ 🌸

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่กรมสรรพากรส่งคืนกับสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีนั้น สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี จะดำเนินการจัดซ่อมให้มีสภาพใหม่เพื่อใช้หมุนเวียนสำหรับการพระราชทานในปีต่อไป ดังนั้น การส่งคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตามที่กฎหมายบัญญัติ นอกจากจะเป็นการปฏิบัติตามกฎหมายและโบราณประเพณีแล้ว ยังนับเป็นการสนองพระมหากรุณาที่ทรงมีต่อผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ อีกทั้งยังเป็นการช่วยลดภาระในด้านงบประมาณสำหรับการจัดสร้างเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชิ้นใหม่อีกด้วย ซึ่งกฎหมายดังกล่าว ได้บัญญัติให้ผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับพระราชทานชั้นสูงขึ้นไปในตระกูลใด ต้องส่งคืนชั้นรองของตระกูลนั้น

ประเภทชั้นรองที่ต้องส่งคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ แบ่งออกเป็น ๒ กรณี คือ

๑. **ชั้นสายสะพาย**

ผู้ที่ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นสูงขึ้นไป ต้องส่งคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นรองในตระกูลเดียวกัน หรือผู้รับมรดกของผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่วายชนม์ ซึ่งมีหน้าที่ต้องส่งคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ โดยกรมสรรพากรจะเรียกคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นรองคืนพร้อมกับการแจ้งเชิญให้เข้าเฝ้าฯ รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ดังนี้

ลำดับที่	ชั้นตราที่ได้รับพระราชทานสูงสุด	ชั้นรองที่ต้องส่งคืนตามกฎหมาย	หมายเหตุ
๑	มหาปรมาภรณ์ช้างเผือก (ม.ป.ช.)	๑. ประถมภรณ์ช้างเผือก (ป.ช.) ๒. ประถมภรณ์มงกุฎไทย (ป.ม.) ๓. ทวีติยาภรณ์ช้างเผือก (ท.ช.) ๔. ทวีติยาภรณ์มงกุฎไทย (ท.ม.) ๕. ตริตาภรณ์ช้างเผือก (ต.ช.) ๖. ตริตาภรณ์มงกุฎไทย (ต.ม.) ๗. จัตุมภรณ์ช้างเผือก (จ.ช.) ๘. จัตุมภรณ์มงกุฎไทย (จ.ม.) ๙. เบญจมาภรณ์ช้างเผือก (บ.ช.) ๑๐. เบญจมาภรณ์มงกุฎไทย (บ.ม.)	ส่งคืนหากได้รับการจ่าย
๒	มหาวชิรมงกุฎ (ม.ว.ม.)	๑. ประถมภรณ์มงกุฎไทย (ป.ม.) ๒. ทวีติยาภรณ์ช้างเผือก (ท.ช.) ๓. ทวีติยาภรณ์มงกุฎไทย (ท.ม.) ๔. ตริตาภรณ์ช้างเผือก (ต.ช.) ๕. ตริตาภรณ์มงกุฎไทย (ต.ม.) ๖. จัตุมภรณ์ช้างเผือก (จ.ช.) ๗. จัตุมภรณ์มงกุฎไทย (จ.ม.) ๘. เบญจมาภรณ์ช้างเผือก (บ.ช.) ๙. เบญจมาภรณ์มงกุฎไทย (บ.ม.)	ส่งคืนหากได้รับการจ่าย

ลำดับที่	ชั้นตราที่ได้รับ พระราชทานสูงสุด	ชั้นรองที่ต้องส่งคืนตามกฎหมาย	หมายเหตุ
๓	ประถมาภรณ์ช้างเผือก (ป.ช.)	๑. ทวีติยาภรณ์ช้างเผือก (ท.ช.) ๒. ทวีติยาภรณ์มงกุฎไทย (ท.ม.) ๓. ตริตาภรณ์ช้างเผือก (ต.ช.) ๔. ตริตาภรณ์มงกุฎไทย (ต.ม.) ๕. จัตุมหาภรณ์ช้างเผือก (จ.ช.) ๖. จัตุมหาภรณ์มงกุฎไทย (จ.ม.) ๗. เบญจมาภรณ์ช้างเผือก (บ.ช.) ๘. เบญจมาภรณ์มงกุฎไทย (บ.ม.)	ส่งคืน หากได้รับ การจ่าย
๔	ประถมาภรณ์มงกุฎไทย (ป.ม.)	๑. ทวีติยาภรณ์มงกุฎไทย (ท.ม.) ๒. ตริตาภรณ์ช้างเผือก (ต.ช.) ๓. ตริตาภรณ์มงกุฎไทย (ต.ม.) ๔. จัตุมหาภรณ์ช้างเผือก (จ.ช.) ๕. จัตุมหาภรณ์มงกุฎไทย (จ.ม.) ๖. เบญจมาภรณ์ช้างเผือก (บ.ช.) ๗. เบญจมาภรณ์มงกุฎไทย (บ.ม.)	ส่งคืน หากได้รับ การจ่าย

๒. ชั้นต่ำกว่าสายสะพาย

ผู้ที่ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นสูงขึ้น ต้องส่งคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นรองในตระกูลเดียวกัน หรือผู้รับมรดกของผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่วายชนม์ ซึ่งมีหน้าที่ต้องส่งคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ แม้ไม่ได้รับการจ่ายเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นที่สูงขึ้น ดังนี้

ลำดับที่	ชั้นตราที่ได้รับ พระราชทานสูงสุด	ชั้นรองที่ต้องส่งคืนตามกฎหมาย	หมายเหตุ
๑	ทวีติยาภรณ์ช้างเผือก (ท.ช.)	๑. ตริตาภรณ์ช้างเผือก (ต.ช.) ๒. ตริตาภรณ์มงกุฎไทย (ต.ม.) ๓. จัตุมหาภรณ์ช้างเผือก (จ.ช.) ๔. จัตุมหาภรณ์มงกุฎไทย (จ.ม.) ๕. เบญจมาภรณ์ช้างเผือก (บ.ช.) ๖. เบญจมาภรณ์มงกุฎไทย (บ.ม.)	ส่งคืน หากได้รับ การจ่าย
๒	ทวีติยาภรณ์มงกุฎไทย (ท.ม.)	๑. ตริตาภรณ์มงกุฎไทย (ต.ม.) ๒. จัตุมหาภรณ์ช้างเผือก (จ.ช.) ๓. จัตุมหาภรณ์มงกุฎไทย (จ.ม.) ๔. เบญจมาภรณ์ช้างเผือก (บ.ช.) ๕. เบญจมาภรณ์มงกุฎไทย (บ.ม.)	ส่งคืน หากได้รับ การจ่าย

ลำดับที่	ชั้นตราที่ได้รับ พระราชทานสูงสุด	ชั้นรองที่ต้องส่งคืนตามกฎหมาย	หมายเหตุ
๓	ตราสาธารณูปโภค (ต.ช.)	๑. จัตุรสาธารณูปโภค (จ.ช.) ๒. จัตุรสาธารณูปโภคไทย (จ.ม.) ๓. เบญจสาธารณูปโภค (บ.ช.) ๔. เบญจสาธารณูปโภคไทย (บ.ม.)	ส่งคืน หากได้รับ การจ่าย
๔	ตราสาธารณูปโภคไทย (ต.ม.)	๑. จัตุรสาธารณูปโภคไทย (จ.ม.) ๒. เบญจสาธารณูปโภค (บ.ช.) ๓. เบญจสาธารณูปโภคไทย (บ.ม.)	ส่งคืน หากได้รับ การจ่าย
๕	จัตุรสาธารณูปโภค (จ.ช.)	๑. เบญจสาธารณูปโภค (บ.ช.) ๒. เบญจสาธารณูปโภคไทย (บ.ม.)	ส่งคืน หากได้รับ การจ่าย
๖	จัตุรสาธารณูปโภคไทย (จ.ม.)	เบญจสาธารณูปโภคไทย (บ.ม.)	ส่งคืน หากได้รับ การจ่าย

การส่งคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับการจ่ายจากกรมสรรพากรกรณีชำระ มีแนวทางปฏิบัติ ดังนี้

๑. กรณีชำระเล็กน้อย เช่น สีสียาแตก สลักยึดหลุดแต่ส่วนประกอบทุกชิ้นส่วนอยู่ครบ สามารถส่งคืนได้โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการซ่อม

๒. กรณีชำระในสาระสำคัญ เช่น ถูกไฟไหม้จนเสียรูปลักษณะ จะไม่สามารถส่งคืนได้

๓. กรณีส่วนประกอบบางส่วนสูญหาย ให้ติดต่อ ฝ่ายบำเหน็จบำนาญและเครื่องราชอิสริยาภรณ์ กองบริหารทรัพยากรบุคคล ชั้น ๑๖ อาคารกรมสรรพากร เพื่อดำเนินการส่งให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีซ่อมเพิ่มเติมส่วนประกอบให้มีสภาพสมบูรณ์ ก่อนส่งคืน ทั้งนี้ ผู้ที่ต้องส่งคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการซ่อม

วิธีการส่งคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับการจ่ายจากกรมสรรพากร

๑. กรอกข้อมูลในใบรับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ส่งคืนกรมสรรพากร (๑ ใบ ต่อ ๑ เหรียญ) โดยกรอกข้อมูลให้ครบถ้วนทั้ง ๓ ส่วน

- แบบฟอร์มส่งคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ **คลิก**

๒. ส่งคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์

๒.๑ ผ่านหน่วยงานต้นสังกัด (กอง งานตรวจราชการ กลุ่มงาน ศูนย์ สำนักงานสรรพากรภาค ๑ – ๑๒)

๒.๒ ส่งคืนด้วยตนเอง ณ ฝ่ายบำเหน็จบำนาญและเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ส่วนสารสนเทศและข้อมูลบุคคล กองบริหารทรัพยากรบุคคล ชั้น ๑๖ อาคารกรมสรรพากร

สำหรับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ส่งคืน **ต้องเป็นเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับพระราชทานหรือได้รับการจ่ายจากสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี (โดยนำจ่ายผ่านกรมสรรพากร) เท่านั้น** สำหรับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ซื้อหรือจัดหามาจากที่อื่นใด เป็นเครื่องราชอิสริยาภรณ์ปลอมและไม่สามารถส่งคืนทดแทนได้

ทั้งนี้ หากไม่สามารถส่งคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ได้ด้วยประการใด ๆ ต้องขอใช้ราคาค้างบัญชีราคาชดใช้แทนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ไม่สามารถส่งคืนตามกฎหมายตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี **ซึ่งจะปรับราคาชดใช้แทนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ไม่สามารถส่งคืนตามกฎหมายทุก ๓ ปี**

- บัญชีราคาชดใช้แทนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ไม่สามารถส่งคืนตามกฎหมาย **คลิก**

การขอสร้างเครื่องราชอิสริยาภรณ์ทดแทนที่สูญหาย

การขอสร้างเครื่องราชอิสริยาภรณ์ทดแทนที่สูญหาย เป็นไปตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๕๐๘/ว(ท) ๔๕๗๘ ลงวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๕๖ **คลิก** กล่าวคือ ผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์หรือทายาทผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ แจ้งความประสงค์ให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจัดสร้างเครื่องราชอิสริยาภรณ์ทดแทนที่สูญหาย เพื่อใช้ประดับหรือส่งคืนตามกฎหมายบัญญัติ โดยผู้ได้รับพระราชทานหรือทายาทผู้ได้รับพระราชทานเป็นผู้ออกค่าใช้จ่าย มีหลักเกณฑ์ ดังนี้

๑. เครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นสูงสุดที่ได้รับพระราชทานในแต่ละตระกูล

๑.๑ กรณีผู้ได้รับพระราชทานยังมีชีวิตอยู่ ขอสร้างทดแทนได้

๑.๒ กรณีผู้ได้รับพระราชทานวายชนม์แล้ว ไม่สามารถขอสร้างทดแทน

๒. เครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นรองที่ได้รับพระราชทานในแต่ละตระกูล

๒.๑ กรณีเป็นเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นที่มีดวงตราและดารา

- สูญหายเฉพาะดวงตราหรือดารา ขอสร้างทดแทนเฉพาะส่วนที่สูญหาย

- สูญหายทั้งดวงตราหรือดารา ไม่สามารถขอสร้างทดแทน

๒.๒ กรณีเป็นเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นที่มีเฉพาะดวงตราหรือชั้นเหรียญ หากดวงตราหรือเหรียญสูญหาย ไม่สามารถขอสร้างทดแทน

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ไม่ต้องส่งคืน

ได้แก่ เหรียญจักรพรรดิมาลา (รับราชการมาด้วยความเรียบร้อยเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๒๕ ปี) เนื่องจากการพระราชทานเป็นกรรมสิทธิ์ เมื่อผู้ได้รับพระราชทานเสียชีวิต ให้ทายาทโดยธรรมรักษาไว้เป็นที่ระลึก แต่สามารถเรียกคืนได้กรณีที่ได้รับพระราชทานหรือทายาทโดยธรรมประพฤติตนไม่สมเกียรติและหากไม่สามารถส่งคืนได้ด้วยประการใด ๆ ให้ขอใช้ราคาค้างบัญชีราคาชดใช้แทนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ไม่สามารถส่งคืนตามกฎหมายตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีเช่นกัน